

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

4046

Առաջնորդ- հայ
ընթերցանության
կառ
նոր քերական

1864

Углеродная, Петербург

010

ԱՄԵՐԱՆ ԱՅՈՒՆՆԵՐ

Ի ԱՅ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կամ

ՆՈՐ

ՔԵՐԱԿԱՆ

2002

491.99-8
U-42

ՋՄԻՒՆՆԻԱ

ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏԵՏԵՆՆ

1864

27981-67
19-1864

113

91.99 28
15-42

Ա Ռ Ա Տ Ա Ռ Ռ

Հ Ա Յ Է Ն Թ Ե Ր Յ Ա Ն Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Կ Ա Մ

Ն Ո Ք

Ք Ե Ր Ա Ա Ա Ա Ա

51706-4.2.

Ի Հ Ա Յ Ր Ա Պ Ե Տ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Տ . Տ . Մ Ա Տ Թ Է Ո Ս Ի

Ս Ր Բ Ա Չ Ն Ա Գ Ո Յ Ն Կ Ա Թ Ո Ւ Ղ Ի Կ Ո Ս Ի

ամենայն Հայոց

Ե Ի Ի Պ Ա Տ Ր Ե Ր Բ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Կ . Պ Օ Լ Ս Ո Յ

Տ . Պ Օ Ղ Ո Ս Ի

Ա Մ Ե Ն Ա Պ Ա Տ Ի Ի Ս Ր Բ Ա Չ Ա Ն Ա Ր Գ Ե Պ Ի Ս Կ Ո Պ Ո Ս

Չ Մ Ի Ի Ո Ն Ի Ա

Գ Պ Ա Գ Բ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Տ Է Տ Է Ե Ա Ն

1864

ՆԵՑ ԱՅԲՈՒԲԵՆԵՐ

Պատկեր	Քանակ	Պատկեր	Քանակ	Պատկեր	Քանակ	Պատկեր	Քանակ
Պատկեր 1	1	Պատկեր 1	1	Պատկեր 1	1	Պատկեր 1	1
Պատկեր 2	2	Պատկեր 2	2	Պատկեր 2	2	Պատկեր 2	2
Պատկեր 3	3	Պատկեր 3	3	Պատկեր 3	3	Պատկեր 3	3
Պատկեր 4	4	Պատկեր 4	4	Պատկեր 4	4	Պատկեր 4	4
Պատկեր 5	5	Պատկեր 5	5	Պատկեր 5	5	Պատկեր 5	5
Պատկեր 6	6	Պատկեր 6	6	Պատկեր 6	6	Պատկեր 6	6
Պատկեր 7	7	Պատկեր 7	7	Պատկեր 7	7	Պատկեր 7	7
Պատկեր 8	8	Պատկեր 8	8	Պատկեր 8	8	Պատկեր 8	8
Պատկեր 9	9	Պատկեր 9	9	Պատկեր 9	9	Պատկեր 9	9
Պատկեր 10	10	Պատկեր 10	10	Պատկեր 10	10	Պատկեր 10	10
Պատկեր 20	20	Պատկեր 20	20	Պատկեր 20	20	Պատկեր 20	20
Պատկեր 30	30	Պատկեր 30	30	Պատկեր 30	30	Պատկեր 30	30
Պատկեր 40	40	Պատկեր 40	40	Պատկեր 40	40	Պատկեր 40	40
Պատկեր 50	50	Պատկեր 50	50	Պատկեր 50	50	Պատկեր 50	50
Պատկեր 60	60	Պատկեր 60	60	Պատկեր 60	60	Պատկեր 60	60
Պատկեր 70	70	Պատկեր 70	70	Պատկեր 70	70	Պատկեր 70	70
Պատկեր 80	80	Պատկեր 80	80	Պատկեր 80	80	Պատկեր 80	80
Պատկեր 90	90	Պատկեր 90	90	Պատկեր 90	90	Պատկեր 90	90
Պատկեր 100	100	Պատկեր 100	100	Պատկեր 100	100	Պատկեր 100	100
Պատկեր 200	200	Պատկեր 200	200	Պատկեր 200	200	Պատկեր 200	200
Պատկեր 300	300	Պատկեր 300	300	Պատկեր 300	300	Պատկեր 300	300
Պատկեր 400	400	Պատկեր 400	400	Պատկեր 400	400	Պատկեր 400	400
Պատկեր 500	500	Պատկեր 500	500	Պատկեր 500	500	Պատկեր 500	500
Պատկեր 600	600	Պատկեր 600	600	Պատկեր 600	600	Պատկեր 600	600
Պատկեր 700	700	Պատկեր 700	700	Պատկեր 700	700	Պատկեր 700	700
Պատկեր 800	800	Պատկեր 800	800	Պատկեր 800	800	Պատկեր 800	800
Պատկեր 900	900	Պատկեր 900	900	Պատկեր 900	900	Պատկեր 900	900
Պատկեր 1000	1000	Պատկեր 1000	1000	Պատկեր 1000	1000	Պատկեր 1000	1000
Պատկեր 2000	2000	Պատկեր 2000	2000	Պատկեր 2000	2000	Պատկեր 2000	2000
Պատկեր 3000	3000	Պատկեր 3000	3000	Պատկեր 3000	3000	Պատկեր 3000	3000
Պատկեր 4000	4000	Պատկեր 4000	4000	Պատկեր 4000	4000	Պատկեր 4000	4000
Պատկեր 5000	5000	Պատկեր 5000	5000	Պատկեր 5000	5000	Պատկեր 5000	5000
Պատկեր 6000	6000	Պատկեր 6000	6000	Պատկեր 6000	6000	Պատկեր 6000	6000
Պատկեր 7000	7000	Պատկեր 7000	7000	Պատկեր 7000	7000	Պատկեր 7000	7000
Պատկեր 8000	8000	Պատկեր 8000	8000	Պատկեր 8000	8000	Պատկեր 8000	8000
Պատկեր 9000	9000	Պատկեր 9000	9000	Պատկեր 9000	9000	Պատկեր 9000	9000
Պատկեր 0000	0000	Պատկեր 0000	0000	Պատկեր 0000	0000	Պատկեր 0000	0000
Պատկեր 0000	0000	Պատկեր 0000	0000	Պատկեր 0000	0000	Պատկեր 0000	0000

Փորձու անձ բան է . որ տղայք գրերուն սոսկ ձայնը սովորելով , բառերուն փառառութեանը մէջ աւելի գիւրութեամբ կը վարժուին , և ընթերցանութեան մէջ աչքուտ կը ծառայանան Բ . տառերուն սոսկ ձայնը յայնտեղ համա՛ստացան անոր աներուն վերջը միայն ը գնեալն անկանց անոր և սովորական ըլլալու

Ա Բ Գ

Դ Ե Զ

Է Ը Թ

Փ Խ Լ

Խ Ծ Կ

Հ Գ Դ

Ծ Մ Յ

Ն Ը Ո

Չ Գ Զ

Ռ Ս Վ

Տ Ր Յ

Խ Փ Գ

Օ Փ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

- Բ Գ . Դ Ե Զ . Է Ը Թ . Փ Խ Լ . Խ Ծ Կ . Հ Գ Դ . Չ Գ Զ .
Ռ Ս Վ . Տ Ր Յ . Խ Փ Գ . Ե Ը Թ . Խ Ծ Կ .

Մ Ա Ս Ն
Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն
 Դ Ա Ս Ա

Ա Յ Բ Ա Բ Բ Ե Ն Գ

ա բ գ   դ ե զ   է ը թ   ժ ի լ
 խ ծ կ   հ ձ ղ   ճ ը յ   ն շ ո
 ը պ ջ   ո ս վ   տ ր ց   լ փ ք   և օ ֆ

աբգ . դեզ . էըթ . ժիչ . խծկ . հձղ . նճյ . շշո .
 ըպջ . ոսվ . տրց . ւփք . ևօֆ .

ֆ օ և .   ք փ լ .   ց ր տ .   վ ս ո .
 ջ պ շ .   ո շ ն .   յ ը ճ .   ղ ձ հ .
 կ ծ խ .   լ ի ժ .   թ ը է .   զ ե դ .
 դ բ ա .

ԴԱՍ Բ.

ՆՄԱՆԱԶԵԻՔ

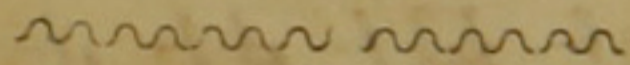
աա , բբ , գգ , եե , զզ , ըը , ժծ ,
իի , հհ , յյ , շշ , ոո , ջվ , ու ,

ՁՆՅՆԱԿԻՅՔ

բպփ , գկք , դթտ , եէ , զս ,
ժշ , խղ , ծճց , հյ , ճչջ , մն ,
ոօ , ըռ , վլ , փֆ :

ՅԱՐԱԿԻՅՔ

և . մե . մէ . մի . միս . մկ . մն . մս .

ԴԱՍ Գ.

ՁՆՅՆԱԻՈՐ ԳՐԵՐ

ա՛ , է՛ , է՛ , ը՛ , ի՛ , ո՛ , լ՛ օ՛ :

ՓԱՂԱԹՈՒԹԻՒՆ ՁՆՅՆԱԻՈՐԱՅ

* աի . աւ . եա . եէ . եը . եի . եո . եւ . եօ . ըւ . իա . իե .
իէ . իո . իւ . իօ . ու . լա . լե . լէ . լը . լի . լո . լօ . եաւ .
եու . ուա . ուե . ուէ . ուը . ուի . ուո . լիւ . . . :

* Ասանց ձայները դրով ցուցնելու անկարելի ըլլալուն ,
փարժիչը պէտք է բերնով սափրեցընէ աշակերտաց : Եւ առ
հնչմանքներուն հաս օրինակներ դնելը աւելորդ սեպելով ,
բառերուն փաղառութեանը մէջ ըստ տեղւոյն կանայ աշա-
կերտաց ցուցուիլ :

ԴԱՍ Դ.

ՄԻԱՎԱՆԿ ՓԱՂԱՌՈՒԹԻՒՆ

բա գա դա զա թա ժա լա խա ծա
 կա հա ձա ղա ճա մա յա նա շա
 չա պա ջա ուա սա վա տա ըա ցա
 փա քա ֆա

բե գե դե զե թե ժե լե խե ծե կե
 հե ձե ղե ճե մե յե նե շե չե պե
 ջե ոե սե վե տե ըե ցե փե քե ֆե

բէ գէ դէ զէ թէ ժէ լէ խէ ծէ կէ
 հէ ձէ ղէ ճէ մէ յէ նէ շէ չէ պէ
 ջէ ոէ սէ վէ տէ ըէ ցէ փէ քէ ֆէ

բը գը դը զը թը ժը լը խը ծը կը
 հը ձը ղը ճը մը յը նը շը չը պը
 ջը ոը սը վը տը ըը ցը փը քը ֆը

բի գի դի զի թի ժի լի խի ծի կի
 հի ձի ղի ճի մի յի նի շի չի պի
 ջի ոի սի վի տի ըի ցի փի քի ֆի

բո գո դո զո թո ժո լո խո ծո կո

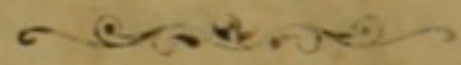
հո ձո ղո ճո մո յո նո շո չո պո

ջո ռո սո վո տո ըո ցո փո քո ֆո

բօ գօ դօ զօ թօ ժօ լօ խօ ծօ կօ

հօ ձօ ղօ ճօ մօ յօ նօ շօ չօ պօ

ջօ ռօ սօ վօ տօ ըօ ցօ փօ քօ ֆօ

ար ագ ադ ազ աթ աժ ալ ախ

աժ ակ ահ աճ ադ աճ ամ այ

ան աշ աչ ապ աջ առ աս ավ

ատ ար աց ափ աք աֆ

եր եգ եդ եզ եթ եժ ել եխ եծ եկ

եհ եճ եդ եճ եմ եյ են եշ եչ եպ

եջ եռ ես եվ ետ եր եց եփ եք եֆ

եր եգ եդ եզ եթ եժ ել եխ եծ եկ

եհ եճ եդ եճ եմ եյ են եշ եչ եպ

եջ եռ ես եվ ետ եր եց եփ եք եֆ

բբ բգ բդ բզ բթ բժ բլ բխ բծ բկ

բհ բճ բդ բճ բմ բյ բն բշ բչ բպ

բջ բռ բս բվ բտ բր բց բփ բք բֆ

Իբ Իգ Իդ Իզ Իթ Իժ Իլ Իխ Իծ Իկ
 Իհ Իճ Իղ Իճ Իմ Իյ Ին Իշ Իչ Իպ
 Իջ Իռ Իս Իվ Իտ Իր Ից Իփ Իք Իֆ
 ոբ ոգ ոդ ոզ ոթ ոժ ոլ ոխ ոծ ոկ
 ոհ ոճ ող ոճ ոմ ոյ ոն ոշ ոչ ոպ
 ոջ ոռ ոս ով ոտ որ ոց ոփ ոք ոֆ
 օբ օգ օդ օզ օթ օժ օլ օխ օծ օկ
 օհ օճ օղ օճ օմ օյ օն օշ օչ օպ
 օջ օռ օս օվ օտ օր օց օփ օք օֆ

բու գու դու զու թու ժու
 լու խու ծու կու հու ճու
 դու ճու մու յու նու շու
 չու պու ջու ռու սու վու
 աու բու կու փու քու ֆու

բիւբ • գիւղ • դիւտ • դիւր • թիւր •
 լիւն • խիւս • հիւթ • հիւղ • հիւս •
 հիւր • ճիւն • ճիւղ • շիւղ • սիւհ •
 տիւն • ւիւս • փիւր •

ԴԱՍ Ե.

ՄԻԱԿԱՅԿ ՀԵՔ

մաղ	կող	մոմ	հաւ	ճոթ
աչք	ոտք	հաց	խող	կոթ
քիթ	պաղ	միս	ճաղ	կապ
ճիտ	հով	իւղ	թաց	ծակ
թել	հաղ	կով	չոր	փոս
մատ	ողջ	թան	հող	հոր
ծիծ	ժամ	սեր	քար	ծով
փոր	ծոմ	սոխ	ծառ	ծոց
ժիր	ճաշ	սով	գող	ամպ
մահ	ցեց	այն	դու	աղբ
պապ	ցից	այս	արջ	ամք
շահ	պատ	այդ	երգ	բաթ
փոս	իղծ	գող	երդ	բան
տաղ	ընդ	գիմ	դաս	գահ
ջահ	բօթ	տառ	դատ	գամ
սաղ	հայ	այդ	դար	ցած
ջան	մաղ	անդ	դաւ	ցաւ
չար	այլ	անդ	այք	փիղ

դեղ	բոց	թաթ	ոսպ	տիւ
դեռ	բոր	թառ	ոստ	տող
դէմ	ծափ	թաս	որբ	վատ
դէպ	ծեծ	թաւ	որթ	վեր
դիր	ծեր	թել	որս	վէհ
դող	կաղ	թեփ	ուլ	մեծ
գան	կար	թիզ	չափ	վէմ
գաս	կաւ	զատ	չելս	ճառ
գեղ	կին	զէն	հեզ	այծ
գետ	կիր	զոհ	հոգ	վառ
գէր	լաթ	զող	հոտ	աստ
գիծ	լար	զօր	հեր	քող
գին	լաց	յիս	դեկ	այտ
գիր	լաւ	հաւ	մեր	բակ
բառ	լիծ	հեղ	թան	փոխ
բաց	խակ	հետ	ձեր	փող
բաւ	խաղ	հոյ	ձէթ	տիպ
բեմ	ինչ	հոր	ձոր	բիծ
բեն	իսկ	քաջ	ձու	թագ
բեր	իւր	շատ	տաք	ողբ
բիբ	ըստ	շող	տէր	բով

հորթ	գիրք	ձայն	գայլ
կարծ	գորտ	խուլ	մուկ
հաստ	խելք	թուլ	կոյր
ջուր	միտք	պորտ	սոյն
գանձ	հայր	գոյն	դուռ
լոյս	մայր	սուր	թուր
մութ	մանչ	շուն	տանձ
բոյն	խորդ	կառք	հուր
հարս	խօսք	ուղտ	կամք
քուն	կոյս	ուխտ	հոյն
տուն	ձեռք	թոյն	մորթ
փայտ	թուր	ձուկ	զօրք
ջանք	սիրտ	զէնք	սեալ
գործ	մարդ	ժայռ	ոստք

մուտք	կուշտ	վարձք
տուրք	հուրք	խումք
թուղթ	լեանն	սուրքք
ցուրտ	ծունկ	ջուրքք
ասուրք	կեանք	կուրծք

աստ ուած
 յի սուս
 քրիս տոս
 ար դար
 ա ըեւ
 լու սին
 դի շեր
 ցե ըեկ
 առ տու
 իր կուն
 շա բաթ
 ա միս
 տա ըի
 ա մառ
 ձր մեռ
 կա զանդ
 ծր նունդ
 զա տիկ
 կր կինք

դր ժոխք
 կը բակ
 մե խիր
 կար կուտ
 անձ ըեւ
 փո շի
 որ դի
 տը զայ
 զաւակ
 եղ բայր
 պա ուաւ
 հիւանդ
 մե ուել
 կրտ ըիճ
 գը լուխ
 ճա կատ
 ե թես
 ա կանջ
 թե ըան

ակ ուայ
 պրո կունք
 կրո նակ
 ոս կոր
 սե զան
 դը գալ
 բա ժակ
 ա պուր
 մա ծուն
 պա նիր
 հաւ կիթ
 դի նի
 բա ցախ
 լե դի
 կը ծու
 ա նոյշ
 շա քար
 բը ըինձ
 գա ըի

գե աին
 սա լոր
 խրն ծոր
 խա դող
 չա միչ
 աղ քատ
 հա բուստ
 ոս կի
 ար ծաթ
 եր կաթ
 զան գակ
 տախ տակ

լե դու
 ա թող
 աւել
 գաւիթ
 տրն տես
 խո բան
 պա տառ
 բա բակ
 եր կան
 մօ տիկ
 հե ոռ
 օ բան

խա նութ
 դեր ձան
 կա նաչ
 կա պուտ
 դե դին
 կար միր
 ճեր մակ
 ծա դիկ
 ոչ խար
 կա տու
 մե դու
 մա նուկ

մ՛ը սեր
 ա հա
 ճը մեռ
 կու գայ .
 կար դա ,
 Կը ըէ ,
 ճիւն գայ
 այ նէ .

թէ եւ
 կարկ տէ ,
 անձ բեւ
 ը նէ .
 ջան դիր
 ա մեն
 ի ժիր
 ա տեն ,

բա ըի
 ջան քով ,
 ա ըի
 սըր տով ,
 գը ըել ,
 կար դալ ,
 գոր ծել ,
 ջա նալ :

ԴԱՍ Է.

ԵՌԱՎԱՆԵՎ ԿԵՓ

Թա գա Լոր
 Թա գու հի
 Ժո դո վուրդ
 պատ ըի առք
 վար դա պետ
 քա հա նայ
 պա տա ըագ
 սար կա Լագ
 լու սա ըար
 տի ըա ցու
 պա հա ըան
 ա Լա զան
 վա ըա գոյր
 սա դա Լարտ
 գան ձա նակ
 գան ձա պետ
 դրո նա պան
 փո խա սաց
 Ժա մա գիւք
 շա ըա զան

տօ նա ցոյց
 օ ըա ցոյց
 տա դա ըան
 հե գե ըէն
 քե ըա կան
 դրպ ըա տու
 ձե մա ըան
 վար Ժա պետ
 դա սա տու
 ա շա կերտ
 խե լա ցի
 ի մաս տու
 խե լո քիկ
 Թրշ նա մի
 ա նա առկ
 սա տա նայ
 մե գա Լոր
 գաք ըի էլ
 մի քայ էլ
 սե ըո քե

ո զոր մած
 բա ըն կամ
 ա պա կի
 պա տու հան

ա ուրք եալ
 հայ ըն նիք
 հա յաս տան
 ար մե նակ

մենք ու նինք
 աղ ուո ընկ
 մէկ շը նիկ
 խե լո քիկ .
 Թա Թե ըով ,
 ա չե ըով
 ման տըր տիկ
 ու պըզ տիկ .
 մա զե ըով
 ու գու նով
 ճեր մա կուկ
 խիստ փա փուկ .
 տե սայ ես
 մե զի պէս
 հաց կու տէ ,
 ջուր խը մէ .
 մեր ձեռ քեր
 չը խած ներ ,

ու վեր վար
 չաղ տո տեր .
 ա մեն օր
 հայրս եր բոր
 ի ըն կուկ
 գայ մեր տուկ .
 ան ինձ մէ
 ալ շու տով
 կը վա զէ
 ձեռք պագ նէ ,
 գիր կըս գայ
 քը նա նայ ,
 կը սի ըեմ ,
 ես շո յեմ .
 հայրս ին ծի
 տայ պի տի
 երբ եր Թամ
 վար պե տի :

ԴԱՍ Ը.

ՔԱՌԱՎԱՆՆԿ ՀԵՔ

աստ ուա ծա ծին
 ար քա յու թիւն
 ե կե ղե ցի
 էջ մի ա ծին
 լու սա լո ըիչ
 ե լու սա ղէ մ
 կա թու ղի կոս
 ե պիա կո պոս
 ե ըէց փո խան
 ա ղո թա լան
 նա խա տօ նակ
 նա լա կա տիկ
 գե ըեզ ման նոց
 ան մե ղու թիւն
 խո հե մու թիւն
 աա բո յա կան
 աստ ուա ծա պաշտ
 ու տում նա սէր
 դրպ ըո ցա կան
 կա աա վա ըիչ

աշ խա տա սէր
 վե բա տե տուչ
 հա մա լա տես
 հա ղա լա սէտ
 խա ղա ղու թիւն
 համ բե լու թիւն
 օ տա լա կան
 վա ճա ուա կան
 պատ կե լա հան
 զին ուո լա կան
 հա յառ տան ցի
 ըն կե լու թիւն
 քա ղա քա վար
 քրն հա տու թիւն
 ա նօ թու թիւն
 օ դա պա ըիկ
 սե ղա նա տուն
 հի լան դա նոց
 դի լա հա բած
 գի նո վու թիւն

սի լուսն տը դաս
 դու ուր դար կին .
 ել գը նայ բաց .
 նա յէ ո՞վ է :
 բա թեւ բրո նաժ ,
 խե լօք քա լէ .
 ու շուտ ե կուր ,
 ինձ ի մայ տուր :
 — մէկ խեղճ ան կար
 աղ քատ մըն է ,
 ո դոր մու թիւն
 ե կեր կու զէ :
 — ձեռ քէն բրո նէ ,
 տը դաս ներս բեր .
 ու տե լիք տուր ,
 լաւ կըշ տա ցուր .
 առ սա դը լամ ,
 տար ի թեն տուր .

մօ լըդ ը սէ ,
 հագ նե լիք տայ .
 շատ մը սեր է ,
 թող դայ տաք նայ ,
 ոտ քը բաց է ,
 մու ճակ տու էք .
 մե զի հա մար
 ա դօթք կը նէ ,
 աստ ուաժ պա պան
 ալ շատ կօրհ նէ :
 — շէն ու պայ ծառ
 մը նաս ուղ եակ .
 աստ ուաժ պա հէ
 ձեզ ա մե նըդ ալ .
 ապ լիս մեժ նաս
 աղ լոր տը դաս
 մը նաք բա լով .
 եր թաս բա լով :

ԴԱՍ Թ .

ՀՆԻԱՎԱՆԿ ՀԵՓ

ազ գա սի ըու թիւն
 քրիս տո նէ ու թիւն
 սըր բազ նա կա տար
 ար ժա նա պա տիւ
 ջեր մե աան դու թիւն
 յի շա տա կա բան
 արք ե պիս կո պոս
 կա ոա վա ըու թիւն
 ա ըեւա ծա ղիկ
 աւե ըր դա պաշտ

բա նաս տեղ ծա կան
 կա տա կեր դու թիւն
 հա մար ձա կու թիւն
 ե ըես պաշտու թիւն
 մե ծա մը տու թիւն
 մի ա բա նու թիւն
 հար իւ ըա պա տիկ
 հա զա ըա պա տիկ
 ժո ղո վըր դա պես
 ե կե ղե ցա կան

բա ըի լոյս պա ըոն .
 աս տու ծոյ բա ըին .
 ինչ պէս էք եղ բայր .
 ա ղէկ ը սինտ եմ .
 եւ դուք ին սոր էք .
 ես ալ ձե զի պէս .
 ուր կէց կու դաք կոր .
 շի տակ մեր տու նէն .
 ուր պի տի եր թաք .
 սուրբ ե կե ղե ցի .

ուշ էք մը նա ցեր .
 ին շէն դի տէք դուք .
 նոր ան կէց կու դամ .
 աւարտ ման մօտ է .
 կար ծեմ ի ըի կուն .
 ուշ էք քը նա ցեր .
 ա յո սի ըե լիս .
 դո նէ քիչ մ'եր թամ
 սըր տիւ ա ու թեմ .
 շատ ա ղէկ կ'ըլ լայ .

այ սօր ո՛ւր տեղը
 կըր նանք տես նու իլ.
 շա տոնց է որ ձեզ
 կա բօտ ցեր է ի.
 ե՛ս հա պա պա բոն.
 ինչ գիրք կը կար դաք.
 հա յոց պատ մու թիւն.
 քե ըա կա նու թիւն,
 պա բոն տիգ բան դաք.
 սուրբ աւեր տա բան.

քրիս տու նէ ա կան.
 ո՛ր դըպ ըա տունն էք.
 հայ կազ եան դըպ ըոց.
 հը ըա մանք նիդ ո՛ւր.
 մենք ալ ներ սիս եան.
 շատ ա դէկ եղ բայր.
 մեր աու նը կու դաք.
 խըպ նե լու ինչ կայ.
 իմ ըն կե բըս շէք.
 շատ շնոր հա կալ եմ :

ԴԱՍ Ժ.

ՉԵՑ ՎԱՆԿՈՎ ՀԵՔ

ու սում նա կա նու թիւն
 հայ ըե նա սի բու թիւն,
 ժա մա նա կա դրու թիւն,
 աստ ուա ծա բա նու թիւն,
 տի եզե ըա քա բազ
 ե ըեք տա սան, պի՛ եայ,
 պար կեչ տա խօ սու թիւն
 ճար սա, ըա պե աու թիւն
 ի մաս սա սի բու թիւն
 փի լի սո փա յու թիւն
 աչ խա տա սի բու թիւն

Մեհր պար տէղ մը ու նիհր ,
 լե ցուն է հոն ծաղիկ .
 վար դը շատ կը սի բեմ ,
 ա մեն օր փրր ցու նեմ .
 ձեռ քրս ա սած հոտ ուր տամ ,
 հօ բըս հեա ժուռ կու դամ .
 պը սու զի շատ ծառեր ,
 հայ բիկս է հոն արն կեր .
 կար մը բուկ նուռ , խրն ձոր ,
 թուղ , կե սաս ու սա լոր ,
 ա մեն օր ծառն է լած ,
 փրր ցու նեհր հա սուն տանձ .
 սեւ թութն ինչ ա նոյշ է ,
 շատ նուռ ալ թը թու է .
 ըն կու զին ծառն է բեկ ,
 թոթ ուե ցինք կա նուխ կէկ .
 հայրս պի տի կի բա կի ,
 մեր այ զին իս տա նի .
 հա սեր են խա զող ներ ,
 լե ցու նեհր տա կառ ներ .
 մայրս ա նոյշ կը հա նէ ,
 հայրս զի նի կը շի նէ .
 ին ծի ալ ը սաւ թէ ,
 կար դա լող շուտ սով բէ .
 որ մեծ նաս ին ծի սէս ,
 տա ա մենն ալ պա հես .
 ա մեն օր կը դը բեմ ,
 կը կար դամ ծեծ ջու տեմ .

ՄԱՍՆ

ԵՐԿԲՈՐԳ

ՀԵԳԵՐԱՆ ԲԱՆԻՑ

ԴԱՍ Ա.

ԱՍՏՈՒԱԾ ԳԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Մեր ա մե նուս երկ նաւոր հայ ըր Աստ ուած է. ա մե նա կա ըող, սուրբ, ի մաս տուն, ար դար ու ճրչ մա ըիտ է. իր մէ մեծ մէկ մ'ալ չը կայ:

Աստ ուած միշտ մեր ա ղէկ ըլ լա լը կու ղէ. մեր ա մեն սկտ քե ըր ինք կը հո դայ ու կու տայ. ին լոք տը ղաք նե ըր կը սի ըէ ու կ'օրհ նէ. ա մեն ը սած նիս ալ կը լը սէ. ինչ որ ը նեք՝ Աստ ուած կը տես նէ:

Թէ որ սըր տանց ա ղոթք ը նեք՝ կըն դու նի. մե ղի չը նորհք կու տայ ու կը սի ըէ. սըր տանց չ'ա ղո թո ղին գըլ խուն փոր ձանք կը գայ. պէտք է ա մեն օր ա ղո թել, Աստ ուած սի ըել ու ա ն կէ վախ նալ:

ԴԱՍ Բ.

Աստ ուած ըս տեղ ծեր է եր կին քը ու եր կի ըրս . ա նոնց մէջ ե զած բա նե ըո վը մէկ տեղ . նա և մարդն ալ :

Ա ուաջ ըս տեղծ ուե ցան Ա դամ ու եւայ . Ա դամ հո ղէն , եւան ալ Ա դա մին մէկ կողէն . բո լոր աշ խարհք ալ Ա դա մէն ու եւայէն ե զած են . մար դիկ Աս տու ծոյ պատ ու իրան քը չը պա հե լով , ա մենքս ալ դա տա պարտ ուե ցանք :

ԴԱՍ Գ.

Ա ե ըը եր կին քըն է , որ Աս տու ծոյ ա թո ուրն է . հը բեշ տակ նե ըը ու սուր բե ըըն ալ հոն են . ո ըոնք Աստ ուած տես նե լով կը կըշտա նան . աբ քա յու թիւ նըն ալ եր կին քին մէ ջըն է . խե լօք տը դա քը աբ քա յու թիւն կեր թան , չա բե ըըն ալ դը ժոխ քը կը նետ ուին . դը ժոխ քը կը բա կով լե ցուն տեղ ո'է . սա տա նայ նե ըըն ալ հոն կը կե նան . որ երկ ըիս սան դա բա մե տական ան դուն դըն է :

ԴԱՍ Դ.

ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԻՒՆ

Յի սուս Քրիստոս Արդի Աստուծոյ է. կատարեալ Աստուծոյ ու կատարեալ մարդ. ինք է մեր Տէրը ու փրկիչը. մեզ սիրե լուսն երկինքէն ի ջաւ, երբ սուս ու երբ տա ընդ աշխարհքիս վրայ կեցաւ. մեզաւոր մարդոց շատ խըրատ ներտու աւ:

Յի սուս սիր խըրատ ներ ըր սուրբ Աւետարանն է. պէտք է որ ա նոր Աջ ջի խօսքեր ըրդիտ նանք ու պահենք:

ԴԱՍ Ե.

Քըրիստոս մեր ա մե սուս մեզ քին հա մարտիւն թափեց. հըրէ ից ազգէն խաչ ուեցաւ, շար շար ուեցաւ ու մեռաւ. մեզի սա տանա յին գերու թե նէն ա զա տեց. թաղ ուեցաւ եւ երբ օրէն յա ըու թիւն ա ուաւ. քառասուն օր աշխարհիս վրայ կեցաւ. ետքը երկինքը համբար ձաւ. իրեն ին խա նորդ թողուց ա ու քեալ ներ ըր:

ԴԱՍ Զ.

Դա տաս տա նին օ ըր ա մնն մն ուեալ նե ըր
յա ըռ թիւն պի տի առ նեն. քը ըիս տուս նո
րէն աշ խարհք պի տի դայ, մեր գործ քե ըր
քըն նե լու, ար դար նե ըր մե դաւոր նե ըրէն
դա տե լու հա մար. ար դար նե ըր ար քա յու
թիւն, մե դաւոր նե ըր դը ժոխ քը պի տի եր
թան. ա նանկ է նէ խե լօք կե նանք ա մնն ա
տեն. խոս տո վա նինք, սըր բու թիւն առ նենք,
Աս տու ծոյ պատ ուէր նե ըր սի ըով պա հենք,
որ մե զի սի ըէ ու ար քա յու թիւն տա նի:

ԴԱՍ Է.

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՑԱՍԸ ՊԱՏՈՒԻՐԱՆՔՆԵՐԸ

- Ա. Մի ե զի ցին քեզ այլ աստ ուածք՝ բայց յի նէն:
- Բ. Մի ա ըաս ցես քեզ կու ոըս:
- Գ. Մի առ նու ցուս դա նաւն Աս տու ծոյ քո՝ ի վե ըայ սը նոտ եաց:
- Դ. Յիշ եա՛ սըր բերլ զօ ըրն շա բա թու:
- Ե. Պատ ուեա՛ ըզ հայր քո եւ ըզ մայր:
- Զ. Մի ըս պա նա ներ:
- Է. Մի շը նար:
- Ը. Մի դո դա նար:

Թ. Մի սուտ վը կա յեր :

Ժ. Մի ցան կա նար տան ըն կե ըի քո եւ
այ լըն :

Սի բուն որդ եակ զիտ ցած ըլ լաս ,
ա սոնք կ'ըլ լաս դոլ կա տա բած .
երբ որ սըր տանց զԱստ ուած սի բես ,
ըն կե ըրդ ալ քու ան ձիդ սկս :

ԴԱՍ Ը .

ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԽՐԱՏՆԵՐ

Սի բուն տը դաս մը տիկ ըրէ , քե զի աղ սւոր
խը բատ ներ տամ :

— Հը բամ մէ հայ ըիկ . ինչ որ ը սես սի ըով
կ'ը նեմ :

Ապ ըիս տը դաս : Առ տու նե ըր երբ որ քու
նէդ ար թըն նաս , ա ոաջ ե բե սըդ խա չա կըն
քէ՝ ը սե ըով . Յա նուն Հօր , եւ Որդւոյ եւ Հող
ւոյն սըր բոյ :

— Խա չա կըն քե լ ինչ ը սե լ է :

Քը ըիս տու սի սուրբ խա շին ձեւը մար մի
նիդ վը բայ կըն քե լ , որ տի բո ջը քե զի հա
մար խաչ ուե լը յի շես :

— Ի՞նչ պէս խա չա կըն քե լու է :

Նախ եւ առաջ՝ աջ ձեռ քիդ ե բեք մա տե-
րը մէկ տեղ բե բե լով ճակ տիդ կը դը նես ու
կը սես "Յա նուն չօր" . երկ բորդ՝ սոր տիդ վը-
րայ "եւ Որդւոյ" . եր բորդ՝ ձախ կող մի ծը-
ծիդ վըրայ "եւ Հողւոյն" . չոր բորդ՝ աջ կող-
մի ծը ծիդ վըրայ դը նե լով կը սես "Սըր բոյ" ,
Եւ ա սով սուրբ Եր բոր դու թեան հաւա տա-
լըդ կ'ի մա ցը նես :

Ե բե արդ խա չա կըն քե լէդ ե տեւ , Տէրու
նա կան ա ղօթ քը ը սէ :

— Տէրու նա կան ա ղօթ քը ի՞նչ է :

Տէրու նա կան ա ղօթ քը աս է : Հայր մեր որ
յեր կի նըս , սուրբ եղի ցի ա նուն քո . ե կես-
ցէ ար քա յու թիւն քո . եղի ցին կամք քո որ-
պէս յեր կի նըս եւ յերկ բի . ըղ հայ մեր հա-
նա պա զորդ սուր մեղ այ սօր . եւ թող մեղ ըղ
պար տիս մեր , որ պէս եւ մեք թո ղոււմք մե բոց
պար տա պա նաց . եւ մի տա նիր ըղ մեղ 'ի փոր-
ձու թիւն , այլ փրո կեա 'ի չա բէն : Զի քո է
ար քա յու թիւն եւ զօրու թիւն եւ փառք յա-
ւի տեա նըս . ա մէն :

Ա մեն բա նէ առաջ՝ աս ա ղօթ քը գոց ը-

րէ. որ առ տու անց, ցո բե կը, ի բի կու նը,
հա ցէն ա ոաջ, կամ հա ցէն ե տեւ գը բու ցես:

Ա մեն ա ոաւ տու ե բես նե բըդ լու աս, մա-
ղե բըդ սանտ բես, լա թե բըդ հադ նիս եւ ծը-
նո դաց ձեռ քը պագ նես եւ կա նուխ ե կե ղե-
ցի եր թաս:

Ե կե ղե ցի էն ներս մը տա ծիդ պէս, ե բե-
սըդ խա շա կըն քես ու սը բա հէն ներս խեղ-
քըդ միտ քըդ ամ փոփ, Աս տու ծոյ եր կըր պա-
զու թիւն ը նես. ա ոանց ու բի շին հետ խո սե-
լու, ա ղոթ քըդ ը նե լով:

— Ե կե ղեցւոյ մէջ խո սի լը մեղք է:

Այո՛, նա եւ ա ղոթ քիդ ձայ նը ու բիշ մը լը-
սե լու չէ: Ա ղոթ քըդ լը մըն նա լէն ե տեւ՝
ժա մեր դու թեանց ու շար բու թեամբ ա կանջ
դը նես. եւ մին չեւ աւար տու մը դուրս չել-
լես, ա ոանց դըլ խաւոր պատ ճա ոի: Ե կե-
ղե ցի էն եւ լե լէն ե տեւ շի տակ դըպ ըոց եր
թաս, ուր վար ժա պե տիդ տու ած բո լոր խը-
րատ նե բը ու դա սե բը սի բով մը տիկ ը նես.
ին շու որ վար ժա պե տը հօր մէ մօր մէ ալ ա-
ւե լի խը նամք կը տանի քու վը բագ. եւ ին քը

պատ ճան պի տի ըլ լայ քեզ բա ըի տը զայ մը
ը նե լու :

ԳԼՍ Թ .

ՍԸՀՄԱՆԱԻՐՈՒԹԻՒՆ

Սա՛հ մա նա գրու թիւ նը օ ընք մ'է ո ըով
ժո զո վուր գը ի բա ւունք կըս տա նայ ու
զած ան ձին քուէ տա լով ե բես փո խան ներ
ընտ ըե լու , ո բոնք մէկ տեղ դա լով ժո զովք
կը նեն որ ընդ հա նուր ժո զովք կըս ուի . եւ
աղ դա յին խըն գիր ներ կո բո շեն ու սէտք
ե զած կար դա գրու թիւն ները կ'ը նեն : Ընդ
հա նուր կամ ե բես փո խա նայ ժո զով : քը սո
վո բա բար տա ըին ան դամ մը կըլ լայ :

Ընդ հա նուր ժո զով քին ո բո շում նե ըրն
ու կար դա գրու թիւն նե ըրն 'ի գործ գը նո զը
Աղ դա յին վար չու թիւ նրն է : Աղ դա յին
վար չու թիւ նը որ քա նի մը ժո զովք նե ըե ու
խոր հուրդ նե ըե կը բաղ կա նայ , պար տա ւոր
է ընդ հա նուր ժո զով քին ո բո շում նե ըրն
կար դա գրու թիւն նե ըր Սա՛հ մա նա գրու

Թեան հա մե մատ ճրչ դիւ ու եր կիւ զա ծու.
 Թեամբ 'ի գործ դը 'նե լու, քան զի ետ քը ընդ.
 հա նուր ժո զով քին կամ ազ դին ե ըես փո խան.
 'նե ըուն սրա տաս խան տա լու սրար տա կան է:

Ժո զո վուր դը իր ու զած մար դի կը ե ըես.
 փո խան կ'ընտ ըէ. բայց ընտ ըած ա տե նը
 պէտք է նա յիլ որ ա նոնք խե լա ցի, հա աա.
 տա ըիմ, ազ դա սէր ու գոր ծուն եայ մար դիկ
 ըլ լան. ժո զո վուր դը իր ու զած մար դի կը ե.
 ըես փո խան ընտ ըե լէն ետ քը, ա նոնց ո ըու.
 շում 'նե ըը ու կար դա դրու Թիւն 'նե ըը իր ը.
 րա ծը կը հա մար ուի:

Ե ըես փո խա նայ գոր ծըն է ջա նալ որ վար.
 չու Թիւ նը սը խալ կամ հա կա ոակ բան մը չը.
 նէ. երբ որ ե ըես փո խա նայ մեծ մա սը վար.
 չու Թեան ը ըած 'նե ըուն վը ըայ գոհ է, ժո զո.
 վուր դը վըս տահ ըլ լա լու է որ բա 'նե ըը ա.
 դէկ յա աաջ կ'եր Թան: Քա նի որ ե ըես փո.
 խան 'նե ըը ժո զո վուր դին վըս տա հու Թիւ նը
 ու 'նե ցող խե լա ցի բա ըի ու ազ դա սէր մար.
 դիկ են, դէչ կամ վը նա տա կար, ե. ազ դի
 կամ քին ու շա հուն դէմ բան շեն ը ներ:

ԴԱՍ Ժ .

Վար ժա պետ նե ըր մեր բա բե բար նե ըրն
 են . ա նոնք մե զի կար դալ , գը բել սոր վե ցը
 նե լու կ'աշ խա տին . մե զի բա բի խը բատ ներ
 կու տան : Իսե լա ցի տը զաք երբ որ վար ժա
 պե տին տը լած դա սե ըր ա ղէկ կը սոր վին ու
 ծու լու թիւն շեն ը ներ' կը կըր թը լին ու յա
 ուաջ կ'եր թան . երբ որ կը մեծ նան' պատ ուա
 լոր ու եր ջա նիկ մար գիկ կ'ըլ լան : Ծոյլ ու
 ան հը նա զանդ տը զան չար եւ մո լի կըլ լայ .
 մեծ նա լէն ետ քրն ալ մար գիկ ա նոր պա տիւ
 շեն ը ներ . աղ քատ ու խեղճ կըլ լայ , ու շատ
 ան դամ գը լու խը մեծ փոր ձանք ներ դա լով
 թըշ ուա ոու թեամբ կը մեռ նի : Զանք ը բէ , տը
 զաս , որ բա բի ըլ լաս . վար ժա պե տըդ սի
 բէ , ու ա նոր հը նա զանդ ե ղիր . կար դալու եւ
 գը բե լու փու թա ջան ե ղիր . ան ա տե նը քեզ
 ա մեն մարդ կը սի բէ , ու դուն եր ջա նիկ ու ա
 մե նուն նա խան ձե լի կ'ըլ լաս :

ԴԱՍ ԺԱ .

Բա բի տը զաք պար տա կան են նա եւ ի բենց
 ըն կեր նե ըր սի լեւ , ու ա նոնց բա բիք ը նէլ :

Բո լոր մար գիկ մեր ըն կերն են. ու ըն մըն բո-
 լոր մար գիկ սի ըն լու եւ ա մե նաւն կըրր ցած-
 նուս չափ ա ղէ կու թիւն ը նե լու ենք: Մար գա-
 սէր ու բա ըն բար մար գուեն՝ մէ կըր չա ըու թիւն
 չի կըրր նար ը նե: Բայց չա ըու թիւն ը նո ղը
 այս աշ խար հիս մէջ մար գիկ նե ըն, այ սին-
 քըն թա գա լոր նե ըն ու գա տա լոր նե ըն,
 առ գի ի աշ խար հին մէջ ալ Աս տուծ մէ պա-
 տիծ կ'ըն գու նի:

ԴԱՍ ԺԲ.

Տը դաս, գիտ ցած ըլ լաս որ գուեն Հայ Ես.
 ու ըն ազ գեր քեզ չեն ճանչ նար. ին չու որ
 ա մեն ազգ իր ազ գա կից նե ըր ըն գու նե լու
 պար տա կան է: Ու ըն ազ գեր քեզ ի ընց
 գըպ ըա տուն նե ըու, ճե մա ըան նե ըու մէջ
 չեն առ ներ: Երբ որ մէ կըր հի լանդ ըլ լայ, ու
 հայր, մայր կամ տէր չու նե նայ, մի նակ ա նոր
 ազ գը ա նի կա կ'առ նե, ա նոր տեղ կու տայ,
 ա նի կա կըր հո գայ ու կըր գար մա նե, մին չեւ
 որ ա ոող ջա նայ: Քւս տի պէտք է գուեն ալ քու
 ազ գը սի ըն որ Հայ ազ գըն է:

Handwritten title or notes at the top of the page.

Պատիւով գրված սովորական բառեր :

ամ	ամենայն	Յ	Յիսուս
ամի	ամենայնի	Յի	Յիսուսի
ամքն	ամենեքեան	նր	նորա
ամցւն	ամենեցուն	նք	նոքա
յմ	այսինքն	նց	նոցա
ւծ	ւստուած	նո	նոսա
ւյ	ւստուածոյ	որ	որպէս
ւզ	ւստուածով	պի, ւլ	պէս
ր	գորա	նբ	սուրբ
րմ	գմա	նր	սորա
րք	գոքա	ում	ամա
րց	գոցա	նց	սոցա
եւ	եաւ	վն	վասն
որ	զոր օրինակ	վր	վերայ
հ	աշխարհ	տր	տէր
ը	ընդ	տն	տեանն
ը	ըստ	տք	տերամք
թի, ի	թիւն	ք	քան
թե, ե	թեան	Քն	Քրիստոս
թք, լ	թեամք	Քի	Քրիստոսի
թէ, է	թենէ	և	և այլն

Ահտերուն անունները :

Յուր	Շեշտ
Ստորակէտ	Պարոյկ
Միջակէտ	Նրկար
Երջակէտ	Ննթամնայ
Կակէտ	Փարէնթազիզ

2013

4046

« Ազգային գրադարան

NL0062559

